

METEOROK

FEBRUÁR - MÁRCIUS

AZ MMTÉH ROVATA

Adatgyűjtő: Horváth Ferenc -- 8200 Veszprém, Somogyi u. 14.

eszlelok	vizu	foto	tel	mm
Bíró Levente /Salonta,R/	-	-	-	6,8/40
Bodor Béla /Uri/	4,7/2	-	-	-
Farkas Ernő /Budapest/	11,3/12	-	-	-
Fidrich Róbert /Bakonycsérnye/	5,0/9	-	-	-
Fodor Antal /Sülysáp/	4,7/4	-	-	-
Fodor Antalné /Sülysáp/	4,7/4	-	-	-
Forgács Zoltán /Vecsés/	12,8/8	-	-	-
Gutai András /Sülysáp/	2,0/2	-	-	-
Gyarmati Zoltán /Mezőberény/	-	-	-	3,0/35
Hardi Ferenc /Tapolca/	-	29,0/?	-	134,2/6801
Házi László /Jászapáti/	2,0/1	-	-	-
Horváth Ferenc /Veszprém/	1,0/1	2,0/?	-	-
Karvalics Péter /Veszprém/	1,0/1	1,0/?	-	-
Kispál Sándor /Budapest/	1,2/6	-	-	-
Kósa-Kiss Attila /Salonta,R/	1,0/3	-	-	18,2/524
Kun-Szabó Péter /Veszprém/	1,5/5	-	-	-
Laczkó Attila /Sülysáp/	4,7/4	-	-	-
Sajtz András /Satu-Nou,R/	4,0/6	-	-	-
Szász Csaba /Brassov,R/	3,5/8	-	-	-
Szolga Róbert /Veszprém/	1,0/2	9,4/?	-	-
Tepliczky István /Tata/	1,1/0	0,3/0	-	-

1 óra időtartamú, ill. rövidebb vizuális vagy szórványészleléseket küldött be: Keszthelyi Sándor /Vasas/, Ságodi Ibolya /Szegeď/, Süle Gábor /Budapest/, Tarnay Kálmán /Budapest/, Vörös Norbert /Veszprém/.

Február-március hónapban 26 megfigyelő küldte be észleléseit.

Február időjárására a nagyfokú borultság volt a jellemző és ez az észlelésekre is rányomta bélyegét. A hónap 8 napján történtek szabadszemes, két esetben fotografikus és 17 alkalommal mikrometeorit megfigyelések. Márciusban kedvezőben alakult az idő, de az alacsony hőmérséklet miatt nem nőtt az észlelések száma. 8 alkalommal történt szabadszemes észlelés, fotografikus 9 esetben, és 7 esetben mikrometeoritikus munkát végeztek megfigyelőink.

Vizuális észlelést 21 f5 végzett 72,6 óra időtartamban. Ezen idő nagyobb részét a március végén végzett csoportos észlelések teszik ki. A veszprémi csillagász szakkör tagjai március 24/25 éjszakáján páras égbolton figyelték a Hydridákat, melyek meglehetősen inaktívak voltak. A hó utolsó éjszakáján a Budapest környéki észlelők /Jászapáti, Sülysáp, Tata, Vecsés/ - előzetes megbeszélés alapján - szimultán észlelést szerveztek a Virginiadák megfigyelésére. Hasonló inaktivitást tapasztaltak.

Tűzgömb: március 24/25-én 22:35 UT-kor Fidirich Róbert Bakony-csernyén egy -5^m -s tűzgömböt látott, az alábbi beszámolót küldte róla: "-2"-sként indult, másfél sec múlva felfényesedett -5^m -ra, majd picit halványodott és újból felvillant -4^m -ra. "

Fotografikus megfigyelést 5 fő végzett, de a 41,7 óra megfigyelési idő alatt nem sikerült meteort elkapniuk. Ennek magyarázata az adott időszak kis aktivitású meteorrajában is kereshető.

Mikrometeorit észlelést 3 fő végzett és 144 óra alatt 6876 szemcsét különítettek el. Mindössze néhány mikrometeoritról készült rajz.

HOF

Perseidák - '83

II. rész

Statisztikai Összesítések

A gazdag észlelési anyagból - nem kis munka árán - kapott eredményeket táblázatosan bemutatva láthatjuk. Az adatokat két részre bontottuk, külön vettük a Perseida-tábor alatt készült megfigyeléseket, illetve az ország más részeiről származókat. Ezt azzal a nem titkolt cézzel is tettük, hogy összehasonlításukból adatokat kapjunk az észlelések megbízhatóságára. Először egy-egy fényesség/időtartam-táblázatot láthatunk, mellettük színdiagramokkal. Majd a mennyiségi értékek %-os felsorolása következik, az átlagértékekkel egyetemben.

Az ország más részein észlelők színskálája változatosabb képet mutat. A táborozók megfigyelései szerint inkább a sárga szín dominál. Nagyon jól - szinte századra - egyeznek az időtartam-átlagértékek a két anyag között. A fényességbecslésben tapasztalható $0,4$ -nyi eltérés viszont megmagyarázható. A maximum környéki pergő meteorzapor a táborokban működő sokfős észlelőcsoportoktól meglehetősen feszített munkatempót kívánt. Ennek közepette nem mindig sikerült minden halványabb meteort feljegyeznünk, míg egy "magányos" észlelő - sokkal nyugodtabb körülmények között - a látott $+5$, $+6^m$ -s jelenségeket is észrevette, felírta.

Ezek a statisztikai átlagok a raj általános jellemzői. Hosszabb távon - több évtized eredményeinek összehasonlításával - kimutatható egy esetleges változás a jellemzőkben. Lehet további összehasonlításokat is végezni a különböző statisztikai jellemzők között esetleges összefüggések reményében. Példaként - Hardi Ferenc ötlete nyomán - a maximum éjszakáján a két szimultán táborhelyen észlelt Perseida-rajtagok 10 percenkénti darabszámát és átlagfényességét ábrázoltuk diagramon /1. ábra/.

Összefüggést kerestünk a rajmeteorok hossza és feltűnési helyük radiánstávolsága között. Az elméleti számítások viszont megmutatták, hogy ez a téma bonyolultabb, mint amilyennek az első pillanatban látszik. Az érdeklődők rövidesen cikket olvashatnak erről a MTEOR oldalain.